

jí bylo užito k chlípným účelům jiného, dopouští se podle našeho práva obchodu ženami.

Definice tato vykazuje jenom dva pojmové znaky: 1. Nájein nebo doprava žen do ciziny. 2. Úmysl, aby jí bylo užito k chlípným účelům jiného. Nezáleží na tom, je-li to dívka či starší žena, ví-li o úmyslu pachatelově a souhlasí-li nebo nesouhlasí-li s ním, je-li polilavně neporušená čili nic. Jde tedy naše právo tak daleko, že jako obchod ženami stíhá i takový export prostitutek, který směřuje sice k smilstvu, ne však po živnostensku provozovanému. (Dokonč. příště.)

Z P R Á V Y.

De lege ferenda. Od té doby, co se vyvinula praxe, že parlament je pouhým zákonodárným orgánem vlády, nepřekvapí, vlastně nemá překvapiti, když se z ničeho nic objeví nějaká důležitá předloha, proběhne parlamentem a stává se zákonnou závaznou normou, dříve než se lid, z něhož všechna moc vychází, vzpamatuje. Již skoro rok se mluví všeobecně o tom, že bude nutno konečně aktivovati cedulovou banku, ne že bychom snad těžce nesli, že jsme posledním státem, který se spokojuje s cedulovým provisoriem, — nikoli, provisoria naší mentalitě, jak se zdá, velice svědčí —, ale protože cizina na to již poukazuje. Vypadá to jakoby vše, co se u nás jen trochu pořádně udělá, nedělalo se proto, že to jinak než dobře dělat nechceme, nýbrž protože ohledy k cizině to vyžadují. Pověsti o aktivování přesto, že se houževnatě udržovaly, byly úředně dementovány, až byla přes všechna dementi podána osnova. Veřejnost, která myslela, že na takové věci, jako je cedulová banka, která má být hospodářským reprezentantem státu a praktickým důkazem jeho finanční schopnosti a vyspělosti, mají spolupracovati všichni nejlepší odborníci, a že osnova má být něčím, co nejlepšího v té věci dovedl národ, vytvořit, byla opět zklamána a to důkladně. Osnova byla podána a měla být odhlasována pomalu dříve, než by si veřejnost uvědomila, oč vlastně jde. Že se to nestalo, není vinou vlády. Osnova je ostatně sama dílem mimořádným. Již důvodová zpráva je zajímavá, poněvadž vlastně nic neodůvodňuje a pokud neopakuje, co v textu bylo uvedeno, říká ještě méně než text sám. V textu pak jedině věci, které vývojem staly se samozřejmostí, jako stabilisace a ustanovení, že Kč bude měnovou jednotkou, na jejímž základě budou vydávány bankovky, obstojí bez námitek vážných — nehledě ovšem na články, které materiálně nejsou poměrně důležité. Také poměr Kč ke zlatu je stabilisací k dolaru aspoň nepřímo určen. Při známé tendenci amerického Federal Reserve Board možno doufati, že se podaří uzavřít i navrhovanou půjčku v Americe, rozhodně spíše půjčku valutovou, než na krytí běžných deficitů. Když nebylo možno uzavřít na jich krytí půjčku byl nalezen prostředek

»lepší«. Jakoby mimochodem doplňuje se zákon o dávce z majetku tím, že se mění její určení t. j. náprava měny a stanoví se, že se její částí má použiti na splacení části krátkodobého dluhu, vzniklého z přechodných rozpočtových deficitů. A přece rozhodnutí o této otázce je jistě stejně dalekosáhlé, jakoby se nově rozhodovalo o tom, že bude vydán zákon o dávce z majetku na hrazení rozpočtových deficitů. Jedině náprava měny byla důvodem, aby se odhodlal národ vzíti na sebe ohromné břemeno dávky a nyní se dávka tomuto účelu odnímá. Dalo-li se vysvětliti, že se slevilo s valutových plánů Rašínových, pokud se ukázaly předstížený vývojem, nedá se omluviti ani ospravedlniti, že se ničí to, co bylo na jeho díle dobré a co v cizině — když nám nestačí náš vlastní úsudek — se setkalo s uznáním. Jest ovšem snazší pojmenovati po velkém muži ulice a p. než míti v účtě jeho dílo. Osnovou se dále zlepšuje řada ustanovení. Zákonná ková úhrada bankovek snižuje se na 20%, z nichž má teprve stoupati na původně stanovených 35% každým rokem o 1%, poněvadž se však těchto 20% má počítati z celkového oběhu bankovek po odečtení státovkového dluhu, bude toto procento ještě menší, bude-li se bráti v úvahu oběh bankovek celý. Přidělením dávky z majetku jinému účelu než proplacení státovkového dluhu, odpadá naděje na jiné zlepšení tohoto procenta. Dále je tu nejasná daňová sankce na zhoršení krytí. Akciová jistina bankovní vyjádřena je v dolarech, ačkoliv mohla právě tak býti v Kč, leda by snad se opravdu měly akcie splatiti v efektivních dolarech, což si lze po technické stránce těžko představit. Škrtnutím některých ustanovení původního zákona posílen ještě vliv státní. Snaha, aby zbyl dojem pouze pro cizinu, že tu jde o banku akciovou a nikoli státní, poněvadž cizina nemá k státním bankám důvěry, jeví se také v ustanovení, že státní, zemské a veřejné instituce mohou upisovati t. j. mají upsati co nejvíce, aby posílily státní vliv.

Aktivování cedulové banky nemá býti pouze formální úsluhou cizině, abychom dostali půjčku, nýbrž má býti zevním projevem vnitřní hospodářské i státní konsolidace. Proto nelze odbýti osnovu, která má toto aktivování provést, hůře než ten nejbezzvýznamnější zákon, nýbrž věnovati jí veškeru péči všech nejlepších sil, aby dílo vzbuzovalo obdiv a radost. To si musí konečně rozhodující kruhy uvědomiti.

—ara—

Ještě k poslednímu rozsudku volebního soudu. Souhlasím v podstatě s článkem dra Adolfa Procházky, který analyzuje a kritizuje nálezh volebního soudu ve věci Kaderkové podle písemného vyhotovení.

Neznám důvodů písemného vyhotovení nálezu, ale byl jsem celému líčení přítomen a vyslechl jsem ústní publikaci. V článku dra Procházky chybí jedna podstatná věc, na kterou poukáži.

Kaderka tvrdil, že nebyl příslušníkem strany lidové, z jejíž kandidátky byl zvolen. Lidová strana netvrdila, že by Kaderka byl skutečně členem, ani tohoto tvrzení nevyvrátila.

Mám za to, že z hlediska práva pozitivního má tato skutečnost zásadní význam, neboť jde o otázku aktivní legitimize k návrhu (zálohě) na zbavení mandátu. Podle § 13 odst. 1. lit. b), pozbývá člen N. S. mandátu, když z důvodů nízkých nebo nečestných přestal býti příslušníkem strany, z jejíž kandidátní listiny byl zvolen. Vo-

lební soud je tedy povolán rozhodovati, když některý člen skutečně přestal býti příslušníkem strany (když vystoupil nebo byl vyloučen). Kaderka tvrdil, že členem lidové strany nebyl a volební strana jeho tvrzení nevyvrátila. Volebnímu soudu bylo tedy nejprve zkoumati, zda lidová strana je k rávrhu legitimována.

Při zkoumání příslušnosti k určité politické straně přichází v úvahu jedině organizační řád strany, o kterou jde. Podle organizačního řádu lidové strany je k členství potřebí, aby občan přihlásil se za člena u místní organisace a byl přijat; podmínkou trvání členství je pak placení organizačních příspěvků. Kdo těchto formalit nesplní, není příslušníkem a nemůže býti za něho považován.

Na věci nic nemění zjištěné skutečnosti, že Kaderka oznámil straně své vystoupení a pak byl vyloučen. Ani obrácený proces by nepřivodil existenci členství ve straně.

Jestliže dala lidová strana mandát osobě, která nebyla jejím příslušníkem, bylo to její věcí a na její riziko. Formální nedostatky příslušství však jí zbavovaly práva žádati o zbavení mandátu.

Členství ve volební straně je primérním znakem vzájemného poměru mezi volební stranou a poslancem. Bylo-li členství popíráno již v přípravném řízení, měl se volební soud zabývatí otázkou aktivní legitimace strany lidové; stalo-li se tak teprve při líčení, měl zkoumati, zda jsou splněny všechny náležitosti skutkové podstaty § 13 zák. o vol. soudu. Mám za to, že poukazem, že členství tu bylo, ježto je Kaderka oznámením vystoupení uznal, se formální nedostatek příslušství neodklidil a že tudíž nebylo tu náležitostí zákona o volebním soudu.

V jediném nesouhlasím s drem Procházkou a jinými (Weyrem atd.), totiž s jejich rozlišováním morálky na morálku obecnou a morálku pro osoby veřejně činné. Morálka je jen jedna a to obecná. Připustíme-li existenci více morálek, pak ztrácíme bezpečné kritérium pro výklad morálky vůbec. Výkladem vyšší morálky pro členy N. S. dospíváme k absurdnímu názoru, že soudce může býti přísnějším nežli zákonodárce, což odporuje celé podstatě našeho právního řádu.

Svoje tvrzení o jedné morálce t. j. o morálce obecné opírám o dosavadní praxi, která plně odpovídá výkladu pozitivního práva. Pro volební soud platí analogicky řízení před správním soudem a civilní řád soudní. Nejvyšší správní soud v četných případech vyslovil zásadu, že při interpretaci určitých ustanovení zákona je použití interpretačního způsobu, vyjádřeného v § 6 a 7. obč. zák., t. j. vykládati smysl slov, jak se jim obecně a obvykle rozumí, tedy nikoliv vykládati pojem tak, „jak je vytvořilo obecné mínění a přesvědčení onoho společenského prostředí, k němuž osoba, o níž jde, náleží“.

Ostatně myslím, že by nedalo mnoho práce dokázati, že nazírání na morálku v kruzích, o něž jde, je mnohem lasknějším a že bychom mohli býti spokojeni, kdyby politické osobnosti řídily se morálkou obecnou.

Konečně bych poznamenal, že ač se o volebním soudu mnoho psalo, nikdo nevěnoval hlubší pozornost faktu, že místo zákonných dvou důvodů ke zbavení mandátu, máme vlastně tituly čtyři.

Jan Hrabánek.

Odpověď. Laskavostí redakce »Všehrdu« dostal se mi shora uveřejněný článek z pera Jana Hrabánka do rukou ještě dříve než přišel do tisku a tím jest mi umožněno, abych ihned na něj odpověděl.

Především děkuji pisateli, že projevils věčný zájem o mou glossu rozsudečných důvodů Kaderkova případu. Výtky, které mi činí, stojí skutečně za diskusi.

Hrabánek uvádí, že Kaderka ve svém procesu popíral vůbec své příslušství k straně lidové, z jejíž kandidátní listiny byl zvolen a že strana lidová tohoto tvrzení nevyvrátila. Ví to bezpečně, neboť byl přítomen celému líčení. Nedostatek stranické příslušnosti k žalující volební skupině pokládá pak dle znění zákona za skutečnost zásadního významu, neboť ztrácí tím žalující strana aktivní legitimaci.

Problém takto nadhozený zní: může žalovat volební skupina na ztrátu mandátu svého poslance nebo senátora, jemuž dala volbami mandát, ačkoliv nebyl členem její stranické organizace? Hrabánek řeší tuto otázku negativně poukazem na jasný text § 13. odst. 1., lit. b) zák. o volebním soudu žádající, aby člen N. S. přestal být příslušníkem strany. S tímto názhledem zcela souhlasím. V případě Hrabánkem uvedeném volební skupina jistě by se žalobou špatně pochodila a to proto — v tomto opravují pojetí Hrabánkovo, — poněvadž žalovaný by nebyl ve sporu pas s i v n ě legitimován.

Vidím v této možnosti protějšek případu Vrabceva nebo dnešních případů dissidentních komunistických poslanců. Zde nemohla a nemůže žalovat strana lidová či komunistická, poněvadž není »volební skupinou« a tím ztrácí aktivní legitimaci k žalobě, v případě Hrabánkem nadhozeném nemohl by pak zase být žalován dotýčný člen N. S., poněvadž není vystoupivším nebo vyloučeným členem strany a proto nemá pas s i v n ě legitimace.

Ve svém »in margine« nálezu nad Kaderkou opominul jsem tuto kombinaci, poněvadž písemný rozsudek, jenž byl jediným podkladem mé úvahy (líčení přítomen jsem nebyl), nedal mně k ní nejmenšího podnětu. Naopak v rozsudečných důvodech do slova čtu: »Rovněž nutno nechati jako bezvýznamnou mimo zřetel otázku žalovaným zdůrazňovanou, že zánik příslušnosti jeho při straně lidové nastal teprve dne 2. června 1924, kdy se usnesl výkonný výbor na vyloučení Aloise Kaderky, nýbrž již 21. resp. 23. května téhož roku tím, že žalovaný své vystoupení z čl. strany lidové této straně ohlásil...« Neznaje tedy jiné skutkové okolnosti než ty, co v skutkové podstatě rozsudku byly uváděny, musil jsem již z tohoto passu logicky odvozovat, že Kaderka patrně musil být členem strany, když z ní sám svým prohlášením vystupoval. Tímto bráním se proti výtce Hrabánkovi, že v mém článku chybí v tomto směru »jedna podstatná věc«.

Leč, ač nechci v této věci rozhodovat neznaje podrobnosti sporu, myslím, že volební soud právem nepřiznal relevanci Kaderkově námitce, že nebyl členem lidové strany. Vždyť přece byl vůdcem a proto patrně i členem organizace domkářské a malozemědělské a tato zase byla v době voleb r. 1920 slo ž k o u strany lidové! To zůstalo asi ve sporu nepopřeno a plyne z toho, že byl-li Kaderka členem složky, části strany, byl tím i členem strany celé. —

Druhý bod, v němž se mnou Hrabánek nesouhlasí, jest známé rozlišování morálky obecné a speciálně politické. Poznávám, že o tomto problému vedla se již živá debata minulého a předminulého roku v »Lidových Novinách« zejména mezi prof. Weyrem na jedné straně a prof. Englišem a Stránským na straně druhé. (Viz též Neubauerovy poznámky v minulém ročníku »Všehrdue«). Příznávám, že mé pojetí převzaté od prof. Weyra není nikterak nesporné. Přece však nemohu na čtí přesvědčivého důvodu proti možnosti dvou morálek, přísnější a tolerantnější nebo alespoň dvou obsahově poněkud divergujících systémů mravních předpisů, z nichž jeden by na př. zakazoval, co druhý pokládá za mravně irrelerantní. Tak na př. nepokládáme za příliš mravně chování knězovo, jenž temperamentně se baví v taneční síni, kdežto u laika jest to zjev mravně lhostejný! Myslím, že tak můžeme konstatovati řadu odstínů morálek nejrozmanitějších stavů. Do jisté míry zvláštní ethické povinnosti mají i osoby politicky činné. V tomto nelze popřítí zdravý institut žurnalistiky, která nepřátelskému, významnému politikovi často vytýká počin pro prostého vojáka úplně bezzávadný. Že ovšem skutečné morální niveau poslancovo může klesnouti i pod úroveň obecné morálky, rád připouštím. To však není žádným argumentem proti mému stanovisku. Stejně jim není, že ideálem byla by morálka pro všechny stejná!

Hrabánkovy argumenty proti existenci více morálek jsou mi poněkud nejasné. Prý ztrácíme tak bezpečné kritérium pod výklad morálky vůbec Snad chce tím Hrabánek říci, že současná existence

více morálek vede k obsahovým rozporům. Myslím, že to by byla lichá obava. Vždyť, není-li rozporu v ustanovení právního řádu, že obchodník může bráti šest ze sta a neobchodník jen pět, není též ne-souhlas v pojetí, že něco jiného jest morální pro obchodníka než pro obyčejného občana.

Druhý argument Hrabánkuv v § 6. a 7. obč. zák. mluví právě pro opak jeho tvrzení. § 6. obč. zák. chce výklad «dle slov pojmávaných ve významu, jaký mají dle souvislosti a dle zřejmého úmyslu zákonodárcova». Tu právě Weyr dokázal, že v souvislosti s ostatními ustanoveními našeho právního řádu (na př. principu poměrného zastoupení) slova «čestnost» a «nízkost» mají v § 13 zák. o volebním soudě význam speciální. —

Má odpověď jest tuším delší Hrabánkova článku. Přece však mnohé mohla jest nadhodit. Doufám však, že s mým posledním článkem přece jen poněkud přispěje k vyjasnění některých otázek. Upozorňuji však, že já zde většinou jen reprodukuji názory Weyrovy, Stránského a Englišovy a proto k detailnějšímu studiu odkazuji na články těchto autorů. —
Dr. Adolf Procházka.

K novelisaci pensijního zákona. V 5. čísle t. č. byla učiněna zmínka o tom, jak vede dnes platný pensijní zákon (č. 89/20) hranici mezi pracovníky duševními a dělníky a jak ji interpretoval nejvyšší správní soud. Právě nedávno vypracovala užší komise subkomitétu pro pensijní pojištění při ministerstvu soc. péče návrh nového § 1 a 2 pens. zákona, jehož novelisace se již delší dobu chystá. Co se týče § 1, t. j. právě vytčení okruhu osob spadajících pod pensijní pojištění, tu nejde nikterak o úkol snadný. Sám úkol vésti zmíněnou hranici a vyjádřiti jí konkrétní normy právní normy jest velmi obtížný. K tomu však jest přičísti obtíže způsobované různými křížícími se zájmy vlivných skupin na věci interesovaných, jednak zájem některých skupin zaměstnavatel-ských, aby co největší počet zaměstnanců byl zahrnut do lacinějšího pojištění sociálního než do dražšího pojištění pensijního, jednak snad i zájem z kruhů socialistických, aby co nejvíce bylo posíleno sociální pojištění dělnické a pensijní pojištění neubíralo mu mnoho sporných kategorií. Proti tomu jest tu ovšem věčný zájem dnešních nositelů pensijního pojištění, aby okruh osob dnes ji patřících nebyl zužován.

Proto zaujala komise stanovisko, jak se v motivech publikovaného návrhu sděluje, aby pojištná povinnost nebyla proti dnešnímu stavu ani zužována ani rozšiřována. Ale další komplikaci tu přináší okolnost, že dnes není naprosto jasno, jaký je vlastně dnešní stav; je to ten, který odpovídá duchu zákona a počáteční praxi správních úřadů anebo ten, který odpovídá restriktivní interpretaci nejvyššího správního soudu, jak o tom byla učiněna zmínka v 5. čísle tohoto časopisu.

Po stránce legislativní dlužno se zmíniti, že návrh upustil od jednotné, generální definice osob podléhajících pensijnímu pojištění a omezil se na taxativní výpočet řady velikých skupin zaměstnaneckých: úředníci, kancelářští zaměstnanci (pokud se nezaměstnávají pracemi zcela podřízenými) obchodní pomocníci, zaměstnanci časopisů, divadel a jiných vyjmenovaných podniků a konečně některé kategorie zaměstnanců v průmyslu a pod. Označení těchto posledních (§ 1, odst. 1, č. 6 zejm. lit. d) návrhu) jest značně neurčitá a jest se obávati, že v praxi zavádí příčinu k novým interpretacím sporům. Celý návrh, který jest jinak nesporně plodem důkladných a obezřetných úvah, nelze dosud pokládati za zcela definitivní. Sympatické jest, že se brzo po svém zrození překládá — což u nás není právě zvykem — k diskusi veřejnosti.

—n—

Pojištění osob samostatných na případ invalidity, stáří a smrti. Podle zpráv denního tisku skončila před nedávnem komise při ministerstvu sociální péče pověřená vypracováním osnovy zákona o pojištění osob samostatně výdělečně činných svůj elaborát, který byl předložen sociálně-politickému výboru Národního shromáždění. Jde tu

o osnovu zákona velmi pozoruhodného, jimž má být uzavřen kruh zákonů sociálně pojišťovacích. Až dosud jest postaráno sociálním pojištěním na případ invalidity, stáří a smrti o osoby v cizích službách zaměstnané (u nás pojištění pensijní a nedávno uzákoněné sociální pojištění dělnictva) a na tyto též omezuje se zpravidla všechno sociální pojištění v jiných státech. Ale právě naše osnova ukazuje, že není pojmovým znakem sociálního pojištění, že objektem tohoto druhu sociální péče jsou výhradně zaměstnanci. Ovšem jest podstatný rozdíl mezi pojištěním zaměstnanců a osob samostatných. Pojištění zaměstnanců spočívá totiž na dvou základních myšlenkách. Předně: zaměstnavatel jest povinen přispívat na zmírnění bídy svých zaměstnanců v jejich invaliditě a stáří a pozůstalých v případě jich smrti, ne však individuálně, nýbrž ve formě veřejné dávky do společného fondu k tomu účelu zřízeného. A za druhé: zaměstnanci (pojištěnci) přispívají příspěvky svými a svých zaměstnavatelů solidárně na ty ze svých řad, u nichž nastane případ škodný. V této solidaritě spočívá též základní pojistně technický princip: příspěvky za jednoho pojištěnce odváděné by nestačily ku krytí jeho renty, příspěvky všech však zajišťují renty potřebných.

Jest zřejmo, že u pojištění osob samostatných odpadá ona prvá myšlenka, která byla — jak víme — hlavní hybnou pákou v bojích a zavedení pojištění zaměstnanců. U osob samostatně výdělečně činných není totiž nikoho, kdo by mohl být volán k povinnosti přispívat z toho titulu, že jejich pracovní schopnosti byly vynaloženy v jeho prospěch. Osoby tyto pracovaly totiž právě jen ve svůj prospěch. Zbývá tedy jen ona druhá myšlenka sociálního pojištění: solidarita pojištěnců ku krytí nároků. A v ní jest hledati ratio legis pojištění osob samostatných.

Kdežto tedy u pojištění zaměstnanců jde o to, vyssát část národních důchodů premiemi zaměstnavatelů (kteří si je zakalkulují do ceny zboží) ve prospěch určité vrstvy národa, která nemá zasahovati do hospodářských poměrů ostatních na úkor ostatních (konsumentů), jde v případě pojištění osob samostatných jaksi o vnitřní záležitost určité vrstvy národa, která nemá zasahovati do hospodářských poměrů ostatních. Obnosy totiž, které si dnes samostatně výdělečná osoba ukládá pro sebe na stáří či neschopnost pracovní, odvede do pojišťovny, resp. o ně zmenší svoje soukromé úspory. Pouze uvnitř této vrstvy budou přesuny důchodů plynouti ze zmíněného principu solidarity.

Zajímavou jest otázka vymezení okruhu osob do tohoto pojištění zahrnutých. Při uzákonění pojištění zaměstnanců byla zde vždy určitá zájmová skupina osob domáhajících se pojištění, třída občanstva daná svým sociálním postavením. Výrazy »zaměstnanec«, »dělník«, »soukromý úředník« jsou názvy takových snadno představitelných skupin obyvatelstva. Osoby samostatně výdělečně činné však netvoří takovou skupinu.

Pojem ten dán je vůbec negativně t. j. docházíme k němu vyloučením osob zaměstnaných v cizích službách. Jest patrné, že tato velká skupina občanstva, jest vzájemně pojena jedině snad zájmem na zachování individualistického řádu společnosti. Společný zájem na veřejném opatření pro případ stáří a invalidity mají jen některé její kategorie, kategorie hospodářsky slabších, drobných podnikatelů. A tu kladla se úloha vésti hranici mezi těmito drobnými a mezi velkými, pojištění nepotřebujícími. Hranice hledala se v počtu zaměstnanců, jichž pojištěný k provozování svého podniku používá a ve výši daně z příjmu, ale bez úspěchu. Konečně přiklonila se komise k názoru zahrnouti do pojištění všechny osoby samostatně podnikající. Působila tu patrně vedle obtížnosti vésti hranici též ona myšlenka solidarity co neširšího svazku, snaha totiž, aby i ti velcí podnikatelé, kterých je ostatně malá menšina, pojeti byli do pojistného souručenství. Proto stanovena jest v osnově pojistná povinnost pro všechny osoby v Československé republice — mladší 60 let —, které jakožto podnikatelé platí všeobecnou daň výdělkovou nebo daň pozemkovou.

Jinak jest osnova vybudována analogicky jako zákon o pojištění pensijním a o pojištění sociálním s tím podstatným rozdílem, že zavádí jednotné premie a jednotné pojistné dávky. Zkušenost ukáže, zdali tato úplná uniformita, která uvaluje stejné břemeno na továrníka-miliónáře jako na chalupníka z Podkarpatska a slibuje mu za to stejné pozítky, se osvědčí. — Také sporná otázka invalidity, kde dlouho nemohlo dojíti ku shodě mezi zájmovými kruhy živnostenskými a zemědělskými, byla, jak se zdá, již rozřešena podle analogie pojištění dělnického a pensijního s podmínkou trvalosti invalidity a vlivu její na výnos podniku. — n —

Národní knihovna se konečně stala skutkem. K oslavě 75. narozenin p. presidenta vydal ministr školství výnos o zřízení konservativního oddělení veřejné a universitní knihovny v Praze a zároveň zrušil Československý ústav bibliografický. Toto nové oddělení ponese hrdy název Národní knihovna. Tak z pyšného projektu zbylo jen pouhé »oddělení«, o němž nevíme ani, jaké bude mítí postavení k ostatním už existujícím oddělením. Ale ještě podivnější je formulace vlastního ministerského výnosu. Úkolem N. K. je sbíratí všechny rukopisy a tisky napsané neb vytištěné v oblasti Československé republiky. Tyto získává především tím, »že se jí dostává volných výtisků«. Co je to volný výtisk, ví každý právník, ale ministerský výnos to patrně neví, protože by si nemohl pléstí výtisky povinné s volnými. Ale na povinné výtisky nemá N. K. nároku, protože o ní dosud neví tiskový zákon. Naopak z volných výtisků by nemohlo vzniknouti žádné zařízení až příliš průhledně napodobující lipské Deutsche Bücherei. Nelze si představit, že tento výnos stylisoval právník, když přece i v knihovnických kruzích je toto rozlišování zcela běžné. A dále se mluví o získávání přírůstků dary a koupí a konečně výměnou. Smíme se ptáti, z čeho bude vyměňovati, když dosud ani základu nemá? Neb tato výměna se má díti na úkor universitní knihovny? To by ovšem byla podivná konservace. Výnos není vůbec jasný a musíme věru s divnou předtuchou pohlížeti do budoucna Národní knihovny. Podivné způsoby oslavy osobnosti tak nám vzácné: zřizuje se nejasný institut, zrušuje se Ústav bibliografický, který již i za hranicemi vydobyl si uznání a konečně — mluví se z kompetentních míst o zrušení neb okleštění Masarykovy university, aniž bychom se dočkali odvolání. Ča.

Neurčité odsouzení, jež je předmětem jednání trestní sekce Druhého právního sjezdu, budí v poslední době dosti živý zájem. Třeba to vítati, neboť jest nezbytno přiblížiti »právní přesvědčení lidu« instituci, která do té míry se odchyluje od zděděných právních představ. Prof. Köhler v Prager Tagblattu z 25. prosince 1924 odmítá neurčité odsouzení v československé osnově trestního zákona, poněvadž špatné chování, které trest prodlužuje, není trestuhodným zločinem a poněvadž vězeňský soud, který má určovati trvání trestu, není vyzbrojen obvyklými garancemi soudního rozhodování. Autor se obává, že zločinec, který by zasloužil trest jednoho nebo 1½ roku, může býti držen v káznici až 8 let. Při tom patrně přehlédl, že podle § 67 výrok trestu se omezí na určení z á k o n n é s a z b y, jde-li o zločin, na který ukládá zákon žalář nejméně jednoho roku a nejvýše osmi let. Zákonnou sazbou dlužno však podle § 40 rozuměti sazbu od jednoho roku do tří let nebo od dvou do osmi let anebo sazbu uvedenu na prvním místě zvýšenou podle § 71, nikoli sazbu od jednoho do osmi let. — Jsou-li výhledy Köhlerovy hodně beznadějný, nazírá Dr. Antonín Ráliš v Přítomnosti ze dne 19. února 1925 velmi optimisticky na možnost uspokojivého uskutečnění neurčitého odsouzení. Nevím sice, odkud čerpá poznatek, že trestanec tráví v reformatories prvý čas v samovazbě a výrok, že omezení neurčitosti odsouzení rámcem minima a maxima má znameniti simulaci, je mi nejasný, sluší však přiznati, že americká zařízení jsou popsána svěže a přehledně naznačeny sporné body. Vhodnost neurčitého odsouzení je na konec zcela závislá od prostředků, jimiž bude stát disponovati k jeho uskutečnění. — ř.

Právnická otázka ve sporu o rodiště Husovo. — Ve známém sporu, zda Hus se narodil v Husinci nad Blanicí či v Husinci u Prahy vyskytla se i zajímavá otázka právněhistorická. Husinec u Prahy byl totiž vždy vsí, naproti tomu Husinec jihočeský uvádí se někdy jako městečko, jindy jako městys. Húska, překladatel kroniky Sylviovy, přeložil latinský termín »villa Hus« »ze vsi Husince«. Pekař v replice proti Novotnému snažil se odvoditi z tohoto citátu podporu pro Husinec u Prahy. O »vsi« Husinci mluví též již Ondřej Rezenský roku 1422 ve své kronice císařů. Novotný hleděl vyvrátiti domněnky Pekařovy různým způsobem, také tím, že Húska byl Moravan a nevěděl o charakteru Husince šumavského, ač jindy Sylvia v jeho údajích opravuje stejně tak jako Sylvius nebyl tak do podrobnosti informován. Ale s právního hlediska musíme si uvědomiti, že zmínky o vsi Husinci nejsou v pramenech právních a tak tedy není na jejich díkci v otázce tak choulostivé jako je právní charakter osady spolehlutí. A kromě toho víme, jak se často i u samotných obyvatel chybovalo v této otázce, takže žádati přesnosti od kronikáře je přespříliš. Proto nemůže býti díkce Sylviova pro tento případ rozhodujícím. Ča.

Seminář z práva ústavního v zimním semestru 1924/25 na práv. fakultě brněnské. Za vedení prof. Weyra probrány některé ze zajímavých otázek ústavního práva, které byly předmětem jednotlivých referátů účastníků semináře. Referáty, které byly vždy podnětem podrobnější debaty, podali: Vybral: O státním území, Kummer: O pozitivním právu státním, Budník: O smlouvách mezinárodních, Keprda: O poměru mezinárodního práva k ústavní listině čs., Kubita: O ministerské zodpovědnosti, Eberhard: O jednacím řádě ústavního soudu, Ševčík: O inkompatibilitě poslaneckého mandátu a Vičar: O vztazích moci výkonné a zákonodárné. Km.

60. výročí znovuzřízení právnické fakulty v Nancy oslaveno bylo dne 27. listopadu 1924 veřejnou slavnostní schůzí university, která jmenovala při této příležitosti doktory honoris causa 8 představitelů vědy spřátelených států: Belgie, Lucemburska, Polska, Rumunska a Československa. Hlavním bodem oslavy byla přednáška děkana právnické fakulty, profesora Géného: O vědeckém a sociálním poslání právnických fakult a o jeho praktickém provádění v Nancy. Géný vyložil v ní stručnými slovy svoje životní kredo, vyjádřené v díle: *Science et technique en droit privé positif*, které po dlouholeté práci právě dokončil.*)

Právnické fakulty mají vyučovati právo, t. j. vnějším pravidlům upravujícím život lidské společnosti. Co jest však vnitřním podkladem těchto pravidel?

Géný odmítá pojetí práva jako projevu svrchované vůle státu. Toto pojetí nevyhovuje ani požadavkům našeho ducha, ani požadavkům společenského života. Nevysvětluje ani původu, ani podstaty práva, které historicky předcházelo stát a které pojmově musí býti u jeho základů. Řízení společnosti vydává na pospas moci vládnoucích, kteří dočasně představují vůli státu. Právo stotožňuje s násilím.

Proti tomuto názoru staví Géný svoje myšlenky: hájí existenci norem přirozeného práva, jež jsou nadřazeny vůli lidí a státu. Jejich původ jest neznámý (*origine mystérieuse*), ale jich existence jest jistá. Lidský rozum vybavuje je poněáhl z povahy věcí a dává jim formy stále určitější, lidské svědomí je tuší a snaží se jim přiblížiti. Právo pozitivní jest jejich výrazem.

Právnické fakulty mají proto vznešenější úkol, než je poznávání a vysvětlování psaného zákona. Mají se postaviti nad stát a nad zákon, hledati prameny práva (*sc. právo přirozené*) a na základě jich doplňovati a — je-li třeba — opravovati právo pozitivní. J. S. (Nancy).

*) Čtvrtý a poslední svazek: *Le conflit du droit naturel et de la loi positive* vyšel v říjnu 1924.

Druhý sjezd německých právníků v Československu bude konán ve dnech 27.—29. června 1924 v Brně. Na pořadu jednání sjezdových jsou tyto otázky: 1. Doporučuje se zavedení nových forem věcného ručení. 2. Doporučuje se jednotná kodifikace pracovního práva. 3. Jaké podstatné mezey má osnova obč. zákona v oboru práva dědického. 4. Jaké reformy se doporučují na poli trestně právní ochrany cti. 5. Jaký význam mají mezistátní smlouvy pro vnitrostátní zákonodárství. 6. Doporučuje se další vybudování vykonatelného notářského spisu a jeho volné pohyblivosti. 7. Doporučuje se zavést plné odvolání v civilním řádě soudním. 8. Podle kterých zásad má být upraveno řízení pro ukládání daní. (v.)

Označení rozhodnutí nejvyššího soudu. Aby sjednoceno bylo označení oficiálních sbírek rozhodnutí nejvyššího soudu, jak v rozhodnutích soudů samých, tak i ve výnosech, sděleních a zprávách, nařídilo ministerstvo spravedlnosti po dohodě s presidiem nejvyššího soudu, aby sbírky rozhodnutí nejvyššího soudu byly označovány takto:

1. Sbírka rozhodnutí nejvyššího soudu, pořádaná presidiem nejvyššího soudu a redigovaná druhým presidentem Drem. Vážným, »Sb. n. s.« (německy »Slg. O. G.«).

2. Sbrka rozhodnutí nejvyššího soudu pořádaná ministerstvem spravedlnosti, která se vydává jako příloha k Věstníku ministerstva spravedlnosti »Sb. m. spr.« (německy »Slg. J. M.«).

Jeli nutno zvláště označiti, zda-li jde o rozhodnutí trestní nebo civilní, buďž ke shora uvedené zkratce dodáno ještě: »civ. neb »tr.« (německy »Ziv.« nebo »Str.«).

Místo udání data a čísla jednacího toho kterého rozhodnutí nejvyššího soudu které uveřejněno bylo v jedné z oficiálních sbírek, buďž uvedeno toliko běžné číslo, pod nímž rozhodnutí ve sbírce bylo uveřejněno (na př. Sb. n. s. »tr. č. 454«). (v.)

Oprava. Ve svém článku »O teoriích hosp. vývoje« v 6 č. Vše-
hrdu VI. ročník musím opravit tuto, při korektuře nedopatřením
vzniklou chybu na str. 169, třetí věta zdola: »Výroba pro vývoz je...
atd. až... Angličan Penty a j. (srov. na př. i Oldenberg), kteří
mnohdy (jako poslední) spolu se zahraničním obchodem odmítají
i moderní tovární průmysl a volají po návratu starých cechovních ře-
mesel«. Čtenář by mohl mysliti, že Oldenberg je i proti moderním
továrnám a pro staré cechovní řemeslo, což není tak správné; spolu
se zahraničním obchodem odmítá továrny a horuje pro cechovní ře-
meslo Angličan A. J. Penty. Přehozením těchto dvou jmen povstal
svrchu vytčený omyl. Režný.

LITERATURA.

Vědecká ročenka právnické fakulty Masarykovy university v Brně III. (1924) v Brně 1924, Barvič a Novotný, 8°, str. 197, cena Kč 20.—. Třetí ročník této významné fakultní publikace vyznamenává se obvykle cenným obsahem, kde každý příspěvek jest obohacením oboru, do něhož spadá. Z učitelského sboru fakulty neúčastnil se příspěvkem prof. Vacek. Ročenka neobsahuje obvyklé pokračování dějin fakulty, jako je otskovaly obě předchozí. Bylo by škoda, kdyby tato rubrika Ročenky měla definitivně odpadnouti. — Ku konci letošní Ročenky jest otištěn. »Přehled vědecké tvorby literární členů učitelského sboru právnické fakulty Mas. univ.«; rubrika jistě vítaná. (Překvapuje, že tu schází Sedláčkovo »Vlastnictví a právo vlastnické.«) Podáváme stručný referát o jednotlivých pracích.

Prof. Dr. Karel Engliš ve článku »Výklad směnných relací« vrací se opět k tomuto ústřednímu, ale nejobtížnějšímu problému individualistického národního hospodářství, který bude — jak